

ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี*

The Dhammathipateyya Leadership of Local Administrative
Organization Administrator in Nong Sim Sub-District, Khemmarat
District,
Ubon Ratchathani Province

พระชัยยา ฐิตเมธ

Phra Chaiya Thitameto

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: chaiyatunmee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่าประชาชนมีความเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความเห็นภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคมสังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม ประสบปัญหาการขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย ผู้นำควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

* Received December 1, 2021; Revised December 25, 2021; Accepted December 25, 2021

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมือง; การมีส่วนร่วม

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the Dhammatipateyya style Leadership of local administrators at Nongsim Sub-District, Khemarat District, Ubonratani Province, using Mixed Methods. by overall was at the high level all aspect, Findings were the level of people's opinion on Dhammatipateyya style leadership of local administrators, People with different gender, age, educational level, occupation, incomes to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that local administrators did not participation from people. Community and social institutes were in consumerism situation, looking for self interest more than interests for all. At present, many organizations lack Dhammatipateyya style leaders with ideology vision, ethics, sacrifice and democratic minds.

Keywords: Leadership; Local Administrative; Organization Administrator.

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้น เกิดขึ้นในปี 2475 นั้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมาจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในการปกครองทั้ง 2 รูปแบบนี้ มีความเหมือนกันโดยการใช้อำนาจปกครอง ซึ่งเป็นรูปแบบที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาของสังคมในแต่ละยุคสมัย ที่เป็นไปตามภูมิปัญญา ของตน หลักการในทางพระพุทธศาสนาพบว่า ธรรมาธิปไตยสามารถนำมาสนับสนุน ส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพของหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ เพื่อให้เกิด ความยั่งยืน พระพุทธองค์กล่าวไว้ว่า ถ้ามีธรรมาธิปไตย ย่อมเจริญรุ่งเรือง เพราะ อุปมาประชาธิปไตยเหมือนร่างกายหรือหุ่นยนต์ ส่วนธรรมาธิปไตยเหมือนจิตใจหรือผู้ บังคับหุ่นยนต์ กล่าวคือ หุ่นยนต์ดี จะต้องมีคนที่มีปัญญาบังคับ จึงจะสามารถดำเนิน ไปสู่เป้าหมายโดยปราศจากภัยพิบัติ (ฉันทิพย์ จำเดิมเม็ดจติก, 2561) ผู้นำที่

ประชาชนทุกกลุ่มในสังคม (ที่แม้จะมีผลประโยชน์ต่างกัน) ต้องการเหมือนกันคือ การยึดถือความถูกต้องและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง การคุ้มครองสวัสดิภาพ การปราบปรามการทุจริต การกระจายความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย สังคมที่เข้มแข็งต้องจริงจังในการตรวจสอบจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้นำ การปล่อยปละละเลยจะทำให้เกิดวิกฤตจริยธรรมผู้นำและนำไปสู่วิกฤตประเทศอย่างที่เป็นอยู่ เพื่อความสงบสุข ร่มเย็นของประเทศ จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานและกระบวนการตรวจสอบจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้นำให้ชัดเจน มิฉะนั้นแล้วประเทศจะต้องเผชิญกับวิกฤตและเกิดความบอบช้ำเพราะความไร้คุณธรรมจริยธรรมของผู้นำในหลายระดับ จริยธรรมดังกล่าวพุทธศาสนาเรียกว่าธรรมาธิปไตย ผู้นำต้องถือธรรมเป็นใหญ่ คือยึดถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง (วิษณุ เครืองาม, 2551)

ดังนั้นปัญหาข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาปัญหาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานีว่าประชาชนมีความคาดหวังต่อลักษณะภาวะผู้นำทางปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์การทั้งนี้ว่าผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสิ่งการดูแลอย่างไร และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างไร และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้นำทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ ด้านประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นที่ต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาและ ข้อเสนอแนะ สำหรับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 3,900 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอำเภอเขมราฐ, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก พบว่า รายด้านอยู่ในระดับมากทุก ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านผู้นำจริยธรรม คือ ด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ตามลำดับ
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดย

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมแตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคมสังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม ขาดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ประสบปัญหาการขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย โดยข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าประชาชนให้ความเห็นว่าผู้นำมีส่วนสำคัญในการกำหนดปัญหา ตัดสินใจวางแผน และรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนผู้นำควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชนโดยผู้นำของหมู่บ้านที่มีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดบังคับใช้กฎหมาย ให้ฝ่ายบริหาร มีจริยธรรม คุณธรรม และมีความยุติธรรมฝึกฝนความสามารถในการใช้อำนาจและชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและผู้นำเน้นการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ผู้นำควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ การประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ระดับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในตำบลหนองสิม มีความรู้และเข้าใจหลักการที่สำคัญต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ผู้นำต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นยอมรับความ

ต้องการของผู้ตามด้วยการให้วัตถุประสงค์ของมีค่าตามที่ต้องการ แต่มีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนให้ผู้ตามต้องทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จตามข้อตกลงอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบศักดิ์ มูลมัย (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศสุดา โภคานิตย์ และกิพา หนูยศ (2560) ได้วิจัยเรื่องบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาเสียวอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ เสงี่ยม และคณะ (2559) ได้วิจัยเรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นเทศบาลตำบลทุ่งลาน อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา" ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของประชาชน พบว่า อายุ ระดับการศึกษาของประชาชนที่มีแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวุฒิ วรพินธุ์ และคณะ (2557) ได้วิจัยเรื่อง "คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคใหม่กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลในภาคกลาง"

ผลการวิจัย ระดับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำยุคใหม่กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยคุณลักษณะภาวะผู้นำด้านความรับผิดชอบต่อความฉลาดทางอารมณ์การสร้างเครือข่ายการจัดการความสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงมีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหามานะ พุทธิวิริโย (นามนนท์) (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ หนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทุกด้านตามลำดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนแตกต่างกันตามอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตตรี คำควร (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัยจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการพบว่า 1) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัยจังหวัดกาฬสินธุ์รายรูปแบบอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลาง 2) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี” ผู้วิจัยสรุปความรู้ได้ดังนี้

ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี

- 1.ด้านผู้นำแลกเปลี่ยน
- 2.ด้านผู้นำเปลี่ยนแปลง
- 3.ด้านผู้นำจริยธรรม

- 1.ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
- 2.บังเกิดผลดี
- 3.จัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียมกัน
- 4.การนำการเปลี่ยนแปลง วิสัยทัศน์ กลยุทธ์และวัฒนธรรมขององค์การพร้อมไปกับการส่งเสริมการริเริ่มสร้างสรรค์ด้านผลงาน

ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิมอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์จากงานวิจัย ประชาชน มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตย ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ประชาชนคิดว่าผู้นำต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำยอมรับความต้องการของผู้ตามด้วยการให้วัตถุประสงค์ของมีค่าตามที่ต้องการแต่มีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนให้ผู้ตามต้องทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จตามข้อตกลงผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์สร้างสัมพันธ์ภาพแก่ประชาชนและมีมิตรไมตรีต่อผู้อื่น

2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประชาชนคิดว่าผู้นำทางการเมืองมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและประกอบอาชีพที่สุจริตตรงลงมาคือผู้นำทางการเมืองมีการส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาไปพร้อมกันกับหลักคุณธรรมและระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือผู้นำทางการเมืองต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเที่ยงธรรมคุณธรรม

3) ด้านผู้นำจริยธรรม ประชาชนคิดว่าผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่สามารถสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชนในกระบวนการยุติธรรมต้องกระทำอย่างเท่าเทียมกันตรงลงมาคือข้อที่ว่าผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่สามารถสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชนและระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานของส่วนราชการทุกหน่วยงานต้องให้โปร่งใส

สรุปผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีความซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบไม่เห็นแก่พวกพ้องและประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ควรเป็นบุคคลที่น่ายกย่องศรัทธาเป็นผู้แทนของประชาชนอย่างแท้จริงมีศีลธรรมประจำใจมีพรหมวิหาร 4 ถ้าผู้นำมีศีลธรรมจะมีน้ำใจงดงามข้าราชการส่วนท้องถิ่นถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดมั่นในจริยธรรมความถูกต้องมีระเบียบถือเป็นคนที่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดมั่นในจริยธรรมความถูกต้องมีระเบียบผู้นำจะต้องสร้างความร่วมมือในองค์กรกล้าหาญในการทำงานเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความเชื่อมั่นและมีความยุติธรรมและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้นำจะต้องดำเนินไปในความถูกต้องดีงามไม่คดโกงหรือเอาเปรียบประชาชนเห็นประชาชนเป็นเครื่องมือในการปกครองผู้นำจะต้องสร้างความร่วมมือในองค์กรกล้าหาญในการทำงานเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความเชื่อมั่นและมีความยุติธรรมและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งทักษะการสื่อสารที่ดีของผู้นำจะทำให้สร้างความไว้วางใจกันระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา ลดความกังวล และทำให้ข้อมูลที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานมีความกระจ่างชัด

1.2) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อสามารถให้บริการประชาชนให้ได้รับความรู้ข่าวสารที่ถูกต้อง รวมถึงเป็นการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้

1.3) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดสถานที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ มีความสะดวกต่อการมาติดต่อ มีขั้นตอนในการให้บริการที่ชัดเจน มีส่วนงานบริการเป็นสัดส่วน รักษาความสะอาดเรียบร้อย และรวมทั้งมีศูนย์ข้อมูลให้ความรู้กับประชาชน เช่น เอกสาร วารสาร วางไว้ให้อ่านขณะรอรับบริการ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1) ภาครัฐควรส่งเสริมผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีร่างกายที่ดูสะอาด มีสุขภาพแข็งแรง สามารถควบคุม อารมณ์ได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง วางตัวเหมาะสมตามสถานการณ์ แต่งกายให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

2.2) ภาครัฐควรส่งเสริมผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมได้แก่ พรหมวิหาร 4 คือ มีความเมตตารักใคร่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความชื่นชมยินดี และวางตนให้เหมาะสม นอกจากนั้นควรยึดมั่นในทริโอดตปปะ

2.3) ภาครัฐควรส่งเสริมผู้นำที่รู้จัก ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะปัจจุบันการบริหารงานด้วยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็น เทคโนโลยีจึงได้กลายเป็นเครื่องมือที่จะปรับปรุงความสามารถขององค์กรในการทำงานให้ดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของหน่วยงานภาครัฐ อาทิเช่น กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย หรือสถาบันพระปกเกล้า

3.2) ควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการฝึกอบรมเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยในการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1) การฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดี และการปฏิบัติตนของผู้นำ ระยะที่ 2) การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตนเองทำ และ ระยะที่ 3) ใ้การประเมินผลจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และผู้มาใช้บริการในหน่วยงานนั้น มาเป็นผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

3.3) ควรเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ฉันทิพย์ จำเดิมแผด็จศึก. และ วรณชนพล หิรัญบุรณะ (2561). การส่งเสริมประชาธิปไตยด้วยหลักธรรมาธิปไตย. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 12(26), 101-113

วิชณุ เครืองาม. (2551). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักบริหารการทะเบียน. (2562). *แหล่งข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอเขมราฐ ข้อมูลจำนวน ครว้เรือน ณ เดือน มีนาคม 2562*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.bora.go.th>.

กอบศักดิ์ มุลมัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา* (รายงานการวิจัย). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เกตุสุดา โภคานิตย์ และกัฬา หนูยศ. (2560). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ,มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(พิเศษ), 66-76.

- ภาณุวัฒน์ เสงส์กุล และคณะ (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่น เทศบาลตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 16(1), 144-152
- ชัยวุฒิ วรพินธุ์ และคณะ. (2557). คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคใหม่กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลในภาคกลาง. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 19(1), 86-96.
- พระมหามานะ พุทธิวิริโย(นามนันท). (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สาวิตรี คำควร (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชัยจังหวัดกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row Publications,